

รูปแบบการพัฒนาวิถีชีวิตแบบพอเพียงของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์

The Development of Self-Sufficient Lifestyles of Teachers Under the Office of Buriram Secondary Education Service Area

สมิงไพร สุนทะวงษ์,

จำเนียร พลหาญ และ ชยากานต์ เรืองสุวรรณ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

Smingprai Suntawong,

Chumnian Poolaharn and Chayakan Ruangsuwan

Rajabhat Maha Sarakham University, Thailand

Corresponding author, E-mail : Smingprai_Suntawong@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้การพัฒนาวิถีชีวิตแบบพอเพียงของครู 2) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาวิถีชีวิตแบบพอเพียงของครู 3) เพื่อสร้างและพัฒนารูปแบบการพัฒนาวิถีชีวิตแบบพอเพียงของครู และ 4) เพื่อศึกษาผลการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาวิถีชีวิตแบบพอเพียงของครู เป็นรูปแบบการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) การดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 4 ระยะ คือ 1) ศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้การพัฒนาวิถีชีวิตแบบพอเพียงของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ กลุ่มเป้าหมายยืนยันย่นองค์ประกอบเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ 9 คน 2) ศึกษาสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาวิถีชีวิตแบบพอเพียงของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ กลุ่มตัวอย่างการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์เป็นผู้บริหารสถานศึกษา 132 คน ครูผู้สอน จำนวน 345 คน รวมกลุ่มตัวอย่างจำนวน 477 คน 3) สร้างและพัฒนารูปแบบการพัฒนาวิถีชีวิตแบบพอเพียงของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ กลุ่มเป้าหมายในการประชุมวิพากษ์ร่างรูปแบบเป็นผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน 40 คน และกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิในการยืนยันรูปแบบ 10 คน และ 4) ทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาวิถีชีวิตแบบพอเพียงของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ กลุ่มตัวอย่างเป็นครู 40 คน

ผลการวิจัยพบว่า 1) องค์ประกอบและตัวชี้วัดของผู้เรียนด้านสุขภาวะระดับมัธยมศึกษาตอนปลายรวม 4 องค์ประกอบ 45 ตัวบ่งชี้ ที่ผ่านการยืนยันความเหมาะสมและความเป็นไปได้ 2) ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันของการพัฒนาวิถีชีวิตแบบพอเพียงของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาวิถีชีวิตแบบพอเพียงของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

* วันที่รับบทความ : 23 กุมภาพันธ์ 2566; วันที่แก้ไขบทความ 29 พฤษภาคม 2566; วันที่ตอบรับบทความ : 30 พฤษภาคม 2566

Received: February 23, 2023; Revised: May 29, 2023; Accepted: May 30, 2023

การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดจัดเรียงลำดับความสำคัญดัชนีของความต้องการจำเป็น อยู่ระหว่าง 0.32-0.49 3) ผลจากการสร้างรูปแบบการพัฒนาวิถีชีวิตแบบพอเพียงของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ มี 6 ส่วนประกอบด้วย 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหา 4) กระบวนการพัฒนา 5) การวัดและประเมินผล ผลการประเมินรูปแบบคู่มือและเอกสารประกอบการพัฒนาโดยผู้เชี่ยวชาญ พบว่าโดยรวมมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด 4) ผลจากการทดลองใช้และประเมินประสิทธิผลของรูปแบบของการพัฒนาวิถีชีวิตแบบพอเพียงของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์พบว่าความรู้ความเข้าใจหลังการพัฒนาสูงกว่าก่อนพัฒนาผลการประเมินพฤติกรรมพอเพียงหลังการพัฒนาสูงกว่าก่อนพัฒนาโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดและผลการประเมินความพึงพอใจของครูต่อรูปแบบโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: รูปแบบการพัฒนา; วิถีชีวิตแบบพอเพียงของครู

Abstracts

This research has the following objectives 1) to study elements and indicators the development of a sufficiency lifestyle of the teachers 2) to study the current state and the desirable condition of developing a self-sufficient way of life of the teachers 3) to create and development of a self-sufficient way of life of the teachers and 4) to study the results of the experimental model of self-sufficient lifestyle of the teachers (research and development). The conduct of the research is divided into 4 phases 1) Study components and indicators the development of a self-sufficient way of life of the teachers in the Secondary Educational Service Area Office Buriram the target group Confirmation of composition as 9 experts 2) study desirable conditions of a self-sufficient way of life of the teachers in the Secondary Educational Service Area Office Buriram. The sample of current conditions study and desirable are the 132 school administrators, 345 teachers including a sample group of 477 people 3) create and development model of a self-sufficient way of life of the teachers in the Secondary Educational Service Area Office Buriram the target group in the meeting criticize draft the model being a school administrator and 40 teachers and a group of 10 experts to confirm the model (4) tryout the model of a self-sufficient way of life of the teachers in the Secondary Educational Service Area Office Buriram. from 40 teachers.

The results showed that 1) Components and indicators of health high school learners gather 4 components 45 indicators pass confirmation suitability and possibility 2) The results current condition development of a self-sufficient way of life of the teachers in the Secondary Educational Service Area Office Buriram the gather is moderate level and desirable conditions development of a self-sufficient way of life of the teachers in the Secondary Educational Service Area Office Buriram was at the highest level sort by importance index of necessity between 0.32–0.49 3) The result of creating a development model of a self-sufficient way of life of the teachers in the Secondary Educational Service Area Office Buriram there are 6 components 1) principle 2) objective 3) content 4) development process 5) measurement and evaluation model evaluation results Development Manuals and Documentation by the experts found the overall appropriate at the highest level. 4) Results from the trial and evaluate the effectiveness

of the development model of a self-sufficient way of life of the teachers in the Secondary Educational Service Area Office Buriram found Knowledge and understanding after development is higher than before. Sufficiency Behavior Assessment Results After development is higher than before. The Total at the highest level and satisfaction assessment results of teachers on the total model was at the highest level.

Keywords: The Development Model; Self-Sufficient way of Teachers Life

บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2560 มาตรา 75 ได้กำหนดไว้ว่ารัฐพึงจัดระบบเศรษฐกิจให้ประชาชนมีโอกาสได้รับประโยชน์จากความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจไปพร้อมกันอย่างทั่วถึงเป็นธรรมและยั่งยืนสามารถพึ่งพาตนเองได้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจัดการผูกขาดทางเศรษฐกิจที่ไม่เป็นธรรมและพัฒนาความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจของประชาชนและประเทศตลอดจนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579) ซึ่งเป็นยุทธศาสตร์ฉบับแรกของประเทศไทยตามรัฐธรรมนูญยังได้ระบุไว้เป็นแนวทางการปฏิบัติเพื่่มุ่งเป้าหมายว่า ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืนเป็นประเทศพัฒนาแล้วตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (เสกสรรค์ เผ่าพันธุ์พิพัฒน์, 2560, น. 2-3) บริบทการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่ประเทศกำลังประสบอยู่ในปัจจุบันที่อาจก่อให้เกิดความเปราะบางการเปิดเศรษฐกิจเสรี ความท้าทายของเทคโนโลยีใหม่ ๆ การเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุการเกิดภัยธรรมชาติที่รุนแรงประกอบกับสถานการณ์ด้านต่าง ๆ ทั้งด้านเศรษฐกิจด้านสังคมด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านวัฒนธรรมของประเทศในปัจจุบันที่ยังคงประสบปัญหาในหลายด้านเช่นปัญหาการผลิตและความสามารถในการแข่งขันคุณภาพการศึกษาความเหลื่อมล้ำทางสังคมเป็นต้น นอกจากสภาพการเปลี่ยนแปลงข้างต้นแล้วปัจจุบันประเทศไทยยังประสบกับภัยคุกคามที่ถือว่าหนักที่สุดที่ส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่หรือการดำรงชีวิตของประชาชนคนไทยเป็นอย่างมากคือการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) โดยการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโควิด-19 เริ่มต้นจากจีนเมื่อปลายปี พ.ศ. 2562 และแพร่เข้าสู่ประเทศไทยต้นปี พ.ศ. 2563 นอกจากจะทำให้มีคนติดเชื้อและเสียชีวิตเป็นจำนวนมากแล้วผลของการประกาศปิดประเทศ (Lock Down) และการปิดตัวของสถานประกอบการหลาย ๆ แห่งเพื่อควบคุมการแพร่ระบาดของโรคยังสร้างผลกระทบอย่างมากต่อภาวะเศรษฐกิจสังคมวัฒนธรรมและความมั่นคงทางอาหารชีวิตการพึ่งพาตัวเองจึงเป็นสิ่งจำเป็น ประชาชนต้องปรับเปลี่ยนวิถีการใช้ชีวิตให้เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมลดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็นประหยัดอดออมและหันกลับมาดำรงชีวิตอย่างพอมีพอกินการหันกลับมาองสิ่งที่ไทยมีติดอยู่แล้วและนำมาปรับใช้อย่างจริงจังน่าจะเป็นอีกหนึ่งทางเลือกทางรอดของไทยในการฝ่าวิกฤตโควิด-19 ครั้งนี้ไปได้ (ดาว ชุ่มตะขบ, 2563 : 11-12)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์มีครูที่มีปัญหาในการดำเนินชีวิตในด้านเศรษฐกิจคือยังมีหนี้สินอยู่เป็นจำนวนมากตลอดจนปัญหาทางด้านสังคมครูควรปฏิบัติตนในการดำเนินชีวิต ชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีต่อสังคมด้านวัฒนธรรมครูบางส่วนขาดการประพฤติปฏิบัติตามวัฒนธรรมประเพณีที่ดีงามของสังคมไทยขาดการสืบทอดวัฒนธรรมและความเป็นไทยให้ดำรงอยู่อย่างยั่งยืน จึงได้มีนโยบายการพัฒนาและส่งเสริมข้าราชการครูและบุคลากรในสังกัดให้มีการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีการดำเนินการโครงการ “วิถีครู วิถีพอเพียง” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาดำเนินชีวิตแบบพอเพียงและเป็นแบบอย่างที่ดีเรียนรู้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามรอยพระยุคลบาทซึ่งเป็นภูมิคุ้มกันให้อยู่รอดอย่างมั่นคงและยั่งยืน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 32, 2562 ; 15-17) ในส่วนของสถานศึกษาก็เช่นเดียวกันนอกจากการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในภาคการจัดการศึกษาแล้วอีกประการที่สำคัญ คือการมุ่งพัฒนาที่ตัวครูเพราะครูเป็นผู้จัดการเรียนรู้ให้นักเรียนมีความรู้เป็นคนดีและให้นักเรียนมีความสุขในสังคมครูจึงต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและปฏิบัติตนมีวิถีชีวิตแบบพอเพียงทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดีโดยกลับมาพิจารณาและวิเคราะห์ดูว่าในตัวครูนั้นมีความไม่พอเพียงในด้านใดบ้างเพราะการวิเคราะห์ปัญหาจะทำให้รู้และเข้าใจปัญหาที่เกิดจากความไม่พอเพียงแต่อย่างไรก็ตามจากผลการดำเนินงานที่ผ่านมาพบอุปสรรคที่สะท้อนให้เห็นว่ายังมีครูอีกจำนวนมากที่ยังประสบปัญหาในดำเนินชีวิต อาทิ มีการใช้จ่ายที่เกินตัวหรือเกินความจำเป็นจนเป็นการก่อหนี้สินที่เพิ่มมากขึ้นขาดการจัดระบบรายได้ที่มีให้สมดุลกับรายจ่ายอย่างมีเหตุผลเป็นต้นซึ่งสิ่งเหล่านี้ยังส่งผลไปสู่การปฏิบัติงานไม่เต็มที่เนื่องจากปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดส่งผลกระทบต่อจิตใจครูทำให้เกิดความเครียดการจัดการเรียนรู้ก็ขาดประสิทธิภาพจนเกิดผลกระทบต่อคุณภาพของนักเรียนด้วยเช่นกัน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์, 2564 ; 3)

จากบริบทของความเปลี่ยนแปลงและความสำคัญของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงรวมทั้งสภาพปัญหาที่พบดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัยจึงได้กำหนดการศึกษาวิจัยรูปแบบการพัฒนาวิถีชีวิตแบบพอเพียงของครูสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์โดยคาดหวังว่าจะได้สารสนเทศและรูปแบบการพัฒนาตามวิถีชีวิตแบบพอเพียงของครูที่เหมาะสมไปใช้ในการดำเนินชีวิตการปฏิบัติตน ครอบคลุมหลักการครองตน ครองคน ครองงานในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์โดยครูที่ผ่านการพัฒนาตามรูปแบบสามารถนำไปปรับใช้ในการรอบครัวในการปฏิบัติตนบนทางสายกลางยึดหลักในเรื่องความพอเพียงพอเหมาะพอประมาณพออยู่พอกินพอใช้ยึดความประหยัดตัดทอนค่าใช้จ่ายลดความฟุ้งเฟ้อในการดำรงชีวิตทำให้ครอบครัวและตนเองไม่ลำบาก ไม่เดือดร้อนมีการทำประโยชน์ให้แก่ส่วนรวมได้มากขึ้นและดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุขและมุ่งที่จะทำให้เกิดผลไปสู่ความเจริญก้าวหน้าที่สุดของชีวิตและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง สู่การพัฒนาด้วยความมั่นคงยั่งยืนในด้านด้านเศรษฐกิจสังคมทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมด้านวัฒนธรรม

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้การพัฒนาวิถีชีวิตแบบพอเพียงของครู
2. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การพัฒนาวิถีชีวิตแบบพอเพียงของครู
3. เพื่อสร้างรูปแบบการพัฒนาวิถีชีวิตแบบพอเพียงของครู
4. เพื่อศึกษาผลการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาวิถีชีวิตแบบพอเพียงของครู

ระเบียบวิธีวิจัย

ระยะที่ 1 ศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้การพัฒนาวิถีชีวิตแบบพอเพียงของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ชนิดกึ่งมีโครงสร้าง (Semi - structured or Guided Interviews) แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ขององค์ประกอบและตัวบ่งชี้การพัฒนาวิถีชีวิตแบบพอเพียงของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยนัดหมายกลุ่มเป้าหมายในการสัมภาษณ์ ประกอบด้วย นักวิชาการ นักบริหารการศึกษา ผู้อำนวยการสถานศึกษา และ ครู จำนวน 9 คน
2. ผู้วิจัยนำองค์ประกอบและตัวบ่งชี้การพัฒนาวิถีชีวิตแบบพอเพียงของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 9 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับองค์ประกอบหลักและตัวบ่งชี้การพัฒนาวิถีชีวิตแบบพอเพียงของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ซึ่งเป็นข้อมูลเชิงคุณภาพจึงใช้วิธีการวิเคราะห์และสังเคราะห์เนื้อหาเพื่อนำไปใช้ในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

ระยะที่ 2 การศึกษาสภาพที่พึงประสงค์การพัฒนาวิถีชีวิตแบบพอเพียงของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. แบบสอบถามสภาพที่พึงประสงค์การพัฒนาวิถีชีวิตแบบพอเพียงของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์
2. แบบประเมินความเหมาะสมของเนื้อหาและวัตถุประสงค์ของเอกสารประกอบการพัฒนา

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยดำเนินการขอหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลจากคณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามเพื่อขอความอนุเคราะห์และขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม
2. ผู้วิจัยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์พร้อมแบบสอบถามเสนอผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ที่เป็นเป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อขอความอนุเคราะห์และขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย ด้วยตนเอง
3. ผู้วิจัยจัดทำ Google form ให้กับครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่างและประสานขอความร่วมมือในการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. แบบสอบถามสภาพที่พึงประสงค์การพัฒนาวิถีชีวิตแบบพอเพียงของครูผู้วิจัยนำข้อมูลสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาวิถีชีวิตแบบพอเพียงของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ไปวิเคราะห์ดังนี้

1.1 ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา เป็นค่าความถี่และร้อยละ

1.2 ตอนที่ 2 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาวิถีชีวิตแบบพอเพียงของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์

1.2.1 ตรวจให้คะแนนแบบสอบถามตามเกณฑ์

1.2.2 นำข้อมูลไปวิเคราะห์เพื่อหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานโดยมีการแปลความหมาย (บุญชม ศรีสะอาด, 2553)

4.51 - 5.00 หมายถึง สภาพที่พึงประสงค์มากที่สุด

3.51 - 4.50 หมายถึง สภาพที่พึงประสงค์มาก

2.51 - 3.50 หมายถึง สภาพที่พึงประสงค์ปานกลาง

1.51 - 2.50 หมายถึง สภาพที่พึงประสงค์น้อย

1.00 - 1.50 หมายถึง สภาพที่พึงประสงค์น้อยที่สุด

2. แบบประเมินความเหมาะสมของเนื้อหาของเอกสารประกอบการพัฒนา นำข้อมูลไปวิเคราะห์เพื่อหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานโดยมีการแปลความหมาย (บุญชม ศรีสะอาด, 2556)

4.51 - 5.00 หมายถึง เนื้อหาที่มีความเหมาะสมมากที่สุด

3.51 - 4.50 หมายถึง เนื้อหาที่มีความเหมาะสมมาก

2.51 - 3.50 หมายถึง เนื้อหาที่มีความเหมาะสมปานกลาง

1.51 - 2.50 หมายถึง เนื้อหาที่มีความเหมาะสมน้อย

1.00 - 1.50 หมายถึง เนื้อหาไม่เหมาะสมน้อยที่สุด

ระยะที่ 3 การสร้างรูปแบบการพัฒนาวิถีชีวิตแบบพอเพียงของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. แบบสัมภาษณ์
2. แบบประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์ของรูปแบบ
3. แบบประเมินความเหมาะสมของคู่มือการใช้รูปแบบและเอกสารประกอบการพัฒนา

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยนำหนังสือขอความความอนุเคราะห์ศึกษาดูงาน Best Practice โรงเรียนโนนเจริญพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 51 จังหวัดบุรีรัมย์ สำนักบริหารการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนกุดบากพัฒนาศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร ที่เป็นศูนย์การเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยการศึกษาเอกสาร ข้อมูล สารสนเทศของโรงเรียน และดำเนินการสัมภาษณ์ ผู้บริหารสถานศึกษา รองผู้บริหาร และครูผู้สอน จำนวน 40 คน

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการตรวจสอบและประเมินรูปแบบ คู่มือการใช้รูปแบบและเอกสารประกอบการพัฒนาวิถีชีวิตแบบพอเพียงของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูล โดยผู้วิจัยนำข้อมูลจากการศึกษาสภาพที่พึงประสงค์ การพัฒนาวิถีชีวิตแบบพอเพียงของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ และข้อมูลจากการศึกษาดูงานเกี่ยวกับ Best Practice โรงเรียนที่เป็นศูนย์การเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา จำนวน 3 โรงเรียน มาสังเคราะห์สรุปและยก (ร่าง) รูปแบบการพัฒนาวิถีชีวิตแบบพอเพียงของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์

2. การวิเคราะห์ข้อมูลผลการประเมินรูปแบบการพัฒนาวิถีชีวิตแบบพอเพียงของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ โดยผู้ทรงคุณวุฒินำมาวิเคราะห์ โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3. การวิเคราะห์ข้อมูลผลการประเมินคู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาวิถีชีวิตแบบพอเพียงของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4. การวิเคราะห์ข้อมูลผลการประเมินเอกสารประกอบการพัฒนาวิถีชีวิตแบบพอเพียงของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5. สำหรับในส่วนที่เป็นข้อเสนอแนะเพิ่มเติมผู้วิจัยดำเนินการ การวิเคราะห์เนื้อหา โดยสรุปเป็นประเด็นสำคัญตามส่วนประกอบของรูปแบบ

ระยะที่ 4 ศึกษาผลการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาวิธีชีวิตแบบพอเพียงของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์

เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล

1. คัดเลือกข้อสอบที่มีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาตั้งแต่ 0.50 เพื่อใช้เป็นแบบทดสอบฉบับจริงแบบทดสอบที่สร้างขึ้น มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) จากผลการประเมินความสอดคล้องของข้อคำถามจากผู้เชี่ยวชาญได้ค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.80-1.00

2. ปรับปรุงแก้ไขแบบทดสอบตามที่คุณผู้วิจัยเสนอแนะแล้วนำไปทดลองใช้ (Try-out) กับครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง นำผลการทดลองใช้มาหาคุณภาพของแบบทดสอบโดยการหาความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.80 หาค่าความยากง่าย (p) ได้ค่าเท่ากับ 0.53 และหาค่าอำนาจจำแนก (r) ได้ค่าอยู่ระดับ 0.33 - 0.57 ของแบบทดสอบเป็นรายข้อ เลือกเฉพาะข้อที่มีความยากง่ายระหว่าง 0.22 ถึง 0.80 และค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.22 ขึ้นไป สามารถนำไปใช้ได้ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนการตอบแบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจ คือ ตอบถูก ได้ 1 คะแนน ตอบผิด ได้ 0 คะแนน แปลผลคะแนนโดยใช้ ค่าร้อยละ ดังนี้ (บุญเรือง เลี้ยงรัตน์ชัย, 2561)

ร้อยละ 0.00 – 20.00 มีระดับความรู้ที่น้อยที่สุด

ร้อยละ 20.01 – 40.00 มีระดับความรู้ที่น้อย

ร้อยละ 40.01 – 60.00 มีระดับความรู้ปานกลาง

ร้อยละ 60.01 – 80.00 มีระดับความรู้มาก

ร้อยละ 80.01 – 100.00 มีระดับความรู้มากที่สุด

ผู้วิจัยได้ดำเนินการกำหนดเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่

1. แบบประเมินความรู้ความเข้าใจของครูการพัฒนาวิธีชีวิตแบบพอเพียงของครูในแต่ละด้าน
2. แบบประเมินผลพฤติกรรมของครูการพัฒนาวิธีชีวิตแบบพอเพียงของครูในแต่ละด้าน
3. แบบสอบถามความพึงพอใจของครูที่มีต่อรูปแบบการพัฒนาวิธีชีวิตแบบพอเพียงของครู

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบทดสอบความรู้ความเข้าใจของครู แปลผลคะแนนโดยใช้ ค่าร้อยละ คำนวณหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) (บุญชม ศรีสะอาด, 2556)

2. วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบประเมินผลพฤติกรรมของครู โดยคำนวณหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) (บุญชม ศรีสะอาด, 2556) ดังนี้

4.51 - 5.00 หมายถึง ระดับการปฏิบัติมากที่สุด

3.51 - 4.50 หมายถึง ระดับการปฏิบัติมาก

2.51 - 3.50 หมายถึง ระดับการปฏิบัติปานกลาง

1.51 - 2.50 หมายถึง ระดับการปฏิบัติน้อย

1.00 - 1.50 หมายถึง ระดับการปฏิบัติน้อยที่สุด

3. วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามความพึงพอใจของครู โดยคำนวณหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) (บุญชม ศรีสะอาด, 2556) ดังนี้

4.51 - 5.00 หมายถึง ระดับความพึงพอใจมากที่สุด

3.51 - 4.50 หมายถึง ระดับความพึงพอใจมาก

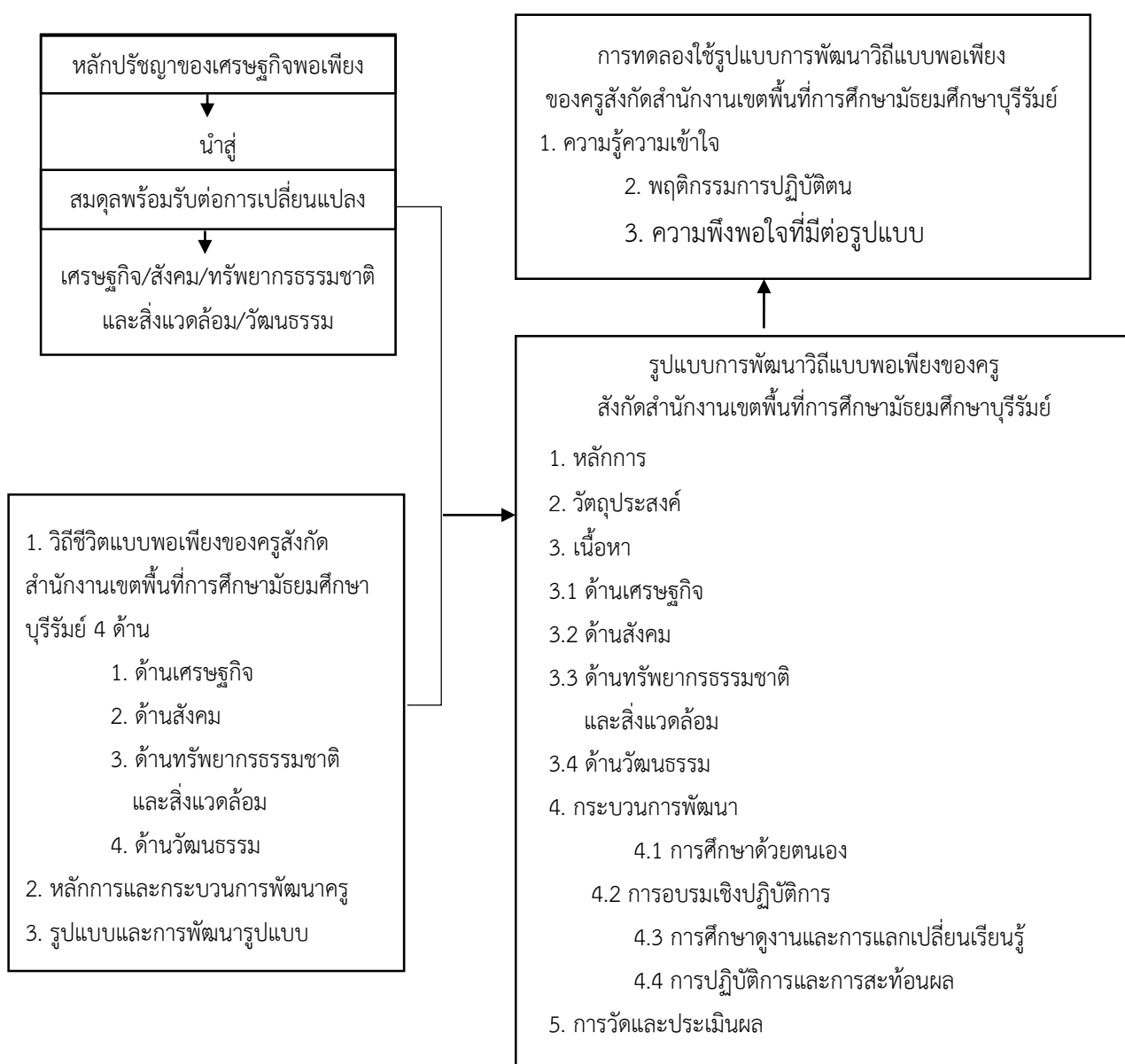
2.51 - 3.50 หมายถึง ระดับความพึงพอใจปานกลาง

1.51 - 2.50 หมายถึง ระดับความพึงพอใจน้อย

1.00 - 1.50 หมายถึง ระดับความพึงพอใจน้อยที่สุด

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยรูปแบบการพัฒนาวิถีชีวิตแบบพอเพียงของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาครูตามวิถีชีวิตแบบพอเพียงเพื่อนำไปสู่การวิเคราะห์ข้อมูลกำหนดเป็นตัวแปรในการวิจัยจากแนวคิดและผลการวิจัยของเสกสรรค์ เผ่าพันธุ์พิพัฒน์ (2560) ; อรรณพ ป้อมดำ (2561) ; จิรายุ อิศรางกูร ณ อยุธยา และ ปรียานุช ธรรมปียา (2562) และ สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2562) ดังนี้

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

ผลการศึกษารองคประกอบและตัวบ่งชี้การพัฒนาวิตชีวิตแบบพอเพียงของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์

ตารางที่ 1 ผลการประเมินระดับความเหมาะสมขององคประกอบและตัวบ่งชี้การพัฒนาวิตชีวิตแบบพอเพียงของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ โดยรวม

องคประกอบการพัฒนาวิตชีวิตแบบพอเพียง ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาบุรีรัมย์	เหมาะสม			เป็นไปได้		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
ด้านเศรษฐกิจ	4.72	0.45	มากที่สุด	4.72	0.45	มากที่สุด
ด้านสังคม	4.70	0.46	มากที่สุด	4.72	0.45	มากที่สุด
ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	4.68	0.48	มากที่สุด	4.71	0.48	มากที่สุด
ด้านวัฒนธรรม องคประกอบย่อยที่ 1	4.61	0.51	มากที่สุด	4.73	0.45	มากที่สุด
ด้านวัฒนธรรม องคประกอบย่อยที่ 2	4.64	0.51	มากที่สุด	4.71	0.49	มากที่สุด
ด้านวัฒนธรรม องคประกอบย่อยที่ 3	4.71	0.49	มากที่สุด	4.74	0.45	มากที่สุด
ด้านวัฒนธรรม องคประกอบย่อยที่ 4	4.62	0.52	มากที่สุด	4.86	0.38	มากที่สุด
รวมด้านวัฒนธรรม	4.65	0.41	มากที่สุด	4.76	0.47	มากที่สุด
โดยรวม	4.67	0.49	มากที่สุด	4.74	0.45	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 พบว่าองคประกอบและตัวบ่งชี้การพัฒนาวิตชีวิตแบบพอเพียงของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ตามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิโดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.67$, S.D. = 0.49) มีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.74$, S.D. = 0.45) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ ($\bar{X} = 4.72$, S.D. = 0.45) รองลงมาคือ ด้านสังคม ($\bar{X} = 4.70$, S.D. = 0.46) ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ($\bar{X} = 4.68$, S.D. = 0.48) และด้านวัฒนธรรม ($\bar{X} = 4.65$, S.D. = 0.41) ตามลำดับ ส่วนองคประกอบและตัวบ่งชี้การพัฒนาวิตชีวิตแบบพอเพียงของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ โดยรวม มีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้แก่ ด้านวัฒนธรรม ($\bar{X} = 4.76$, S.D. = 0.47) รองลงมาคือด้านเศรษฐกิจ ($\bar{X} = 4.72$, S.D. = 0.45) ด้านสังคม ($\bar{X} = 4.72$, S.D. = 0.45) และด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ($\bar{X} = 4.71$, S.D. = 0.48) ตามลำดับ

การศึกษาสภาพปัจจุบันสภาพที่พึงประสงค์การพัฒนาวิถีชีวิตแบบพอเพียงของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์

ตารางที่ 2 ร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์

ข้อมูลเบื้องต้น	จำนวน (n= 477)				ร้อยละ
	ผู้อำนวยการ	รองผู้อำนวยการ	ครู	รวม	
1. เพศ					
ชาย	54	30	135	219	45.91
หญิง	12	36	210	258	54.09
รวม	66	66	345	477	100
ร้อยละ	13.84	13.84	72.33	100	

2. วิทยฐานะ	จำนวน	ร้อยละ
1. ผู้อำนวยการสถานศึกษาชำนาญการพิเศษ	66	13.84
2. รองผู้อำนวยการสถานศึกษาชำนาญการพิเศษ	51	10.70
3. รองผู้อำนวยการสถานศึกษาชำนาญการ	15	3.14
4. ครูเชี่ยวชาญ	1	0.21
5. ครูชำนาญการพิเศษ	207	43.0
6. ครูชำนาญการ	81	16.95
7. ครู คศ.1	47	9.85
8. ครูผู้ช่วย	11	2.31
รวม	477	100

จากตารางที่ 2 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 258 คน คิดเป็นร้อยละ 54.09 วิทยฐานะครูชำนาญการพิเศษ จำนวน 207 คน คิดเป็นร้อยละ 43.0 วิทยฐานะครูชำนาญการ จำนวน 81 คน คิดเป็นร้อยละ 16.95 วิทยฐานะผู้อำนวยการสถานศึกษาชำนาญการพิเศษ จำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 13.84 วิทยฐานะรองผู้อำนวยการสถานศึกษาชำนาญการพิเศษ จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 3.14 วิทย

ฐานะครู คศ.1 จำนวน 47 คน ร้อยละ 9.85 วิทยฐานะรองผู้อำนวยการสถานศึกษาชำนาญการ จำนวน 15 คน ร้อยละ 3.14 ครูผู้ช่วย จำนวน 11 คน ร้อยละ 2.31 วิทยฐานะครูเชี่ยวชาญ จำนวน 1 คน ร้อยละ 0.21

ตารางที่ 3 การศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ ความต้องการจำเป็น (PNI) ของการพัฒนาวิถีชีวิตแบบพอเพียงของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ โดยรวม

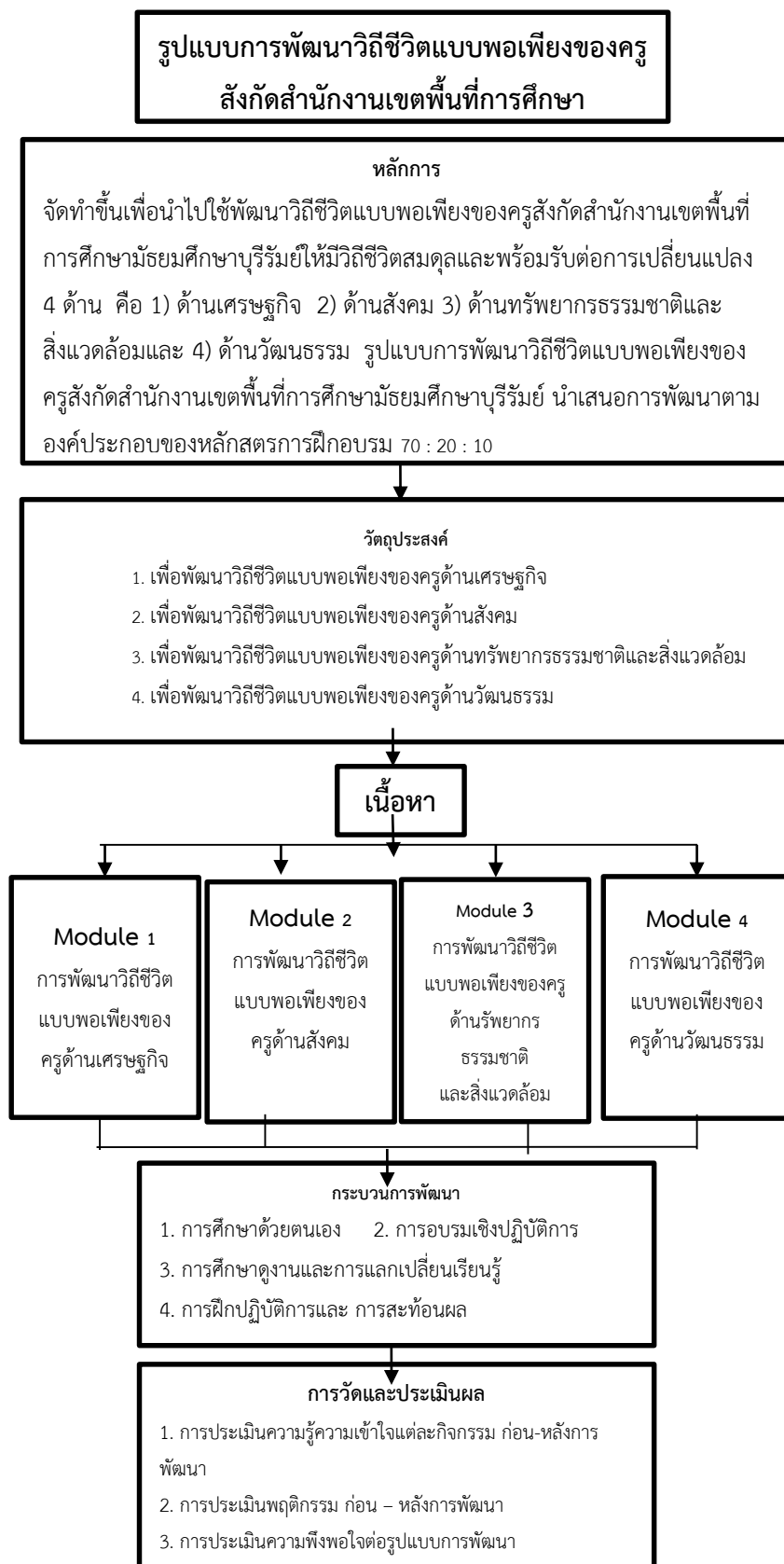
องค์ประกอบการพัฒนาวิถีชีวิต แบบพอเพียงของครู	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านเศรษฐกิจ	3.31	0.64	ปานกลาง	4.60	0.58	มากที่สุด
2. ด้านสังคม	3.40	0.58	ปานกลาง	4.63	0.53	มากที่สุด
3. ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	3.28	0.62	ปานกลาง	4.60	0.58	มากที่สุด
4. ด้านวัฒนธรรม						
4.1 องค์ประกอบย่อยที่ 1	3.35	0.62	ปานกลาง	4.58	0.80	มากที่สุด
4.2 องค์ประกอบย่อยที่ 2	3.25	0.69	ปานกลาง	4.53	0.55	มากที่สุด
4.3 องค์ประกอบย่อยที่ 3	3.31	0.65	ปานกลาง	4.58	0.36	มากที่สุด
4.4 องค์ประกอบย่อยที่ 4	3.29	0.66	ปานกลาง	4.56	0.63	มากที่สุด
รวม	3.29	0.66	ปานกลาง	4.56	0.63	มากที่สุด
โดยรวม	3.30	0.66	ปานกลาง	4.56	0.59	มากที่สุด

จากตารางที่ 3 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันของการพัฒนาวิถีชีวิตแบบพอเพียงของครูสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ โดยรวมทุกด้านพบว่าการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.30$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านสังคม ($\bar{X} = 3.40$) รองลงมาคือ ด้านเศรษฐกิจ ($\bar{X} = 3.31$) ด้านวัฒนธรรม ($\bar{X} = 3.29$) และด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ($\bar{X} = 3.28$) ตามลำดับ สภาพที่พึงประสงค์การพัฒนาวิถีชีวิตแบบพอเพียงของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ โดยรวมพบว่ามีอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.56$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านสังคม ($\bar{X} = 4.63$) รองลงมาคือด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ($\bar{X} = 4.60$) ด้านเศรษฐกิจ ($\bar{X} = 4.60$) และด้านวัฒนธรรม ($\bar{X} = 4.56$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4 ผลการประเมินวัดความรู้ความเข้าใจการพัฒนาวิถีชีวิตแบบพอเพียงของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ โดยรวม

แบบทดสอบ	ระดับการปฏิบัติ (n=477)							
	ก่อนการพัฒนา				หลังการพัฒนา			
	$\bar{X}$	S.D.	ร้อยละ	ระดับความรู้	$\bar{X}$	S.D.	ร้อยละ	ระดับความรู้
ด้านที่ 1 ด้านเศรษฐกิจ	28.00	11.31	22.63	น้อยที่สุด	38.20	23.19	91.00	มากที่สุด
ด้านที่ 2 ด้านสังคม	29.53	7.00	25.63	น้อยที่สุด	38.55	24.18	92.75	มากที่สุด
ด้านที่ 3 ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	28.48	7.57	25.38	น้อยที่สุด	37.98	22.56	89.88	มากที่สุด
ด้านที่ 4 ด้านวัฒนธรรม	29.25	5.66	24.63	น้อยที่สุด	38.80	24.89	94.00	มากที่สุด
โดยรวม	28.75	7.89	24.57	น้อยที่สุด	38.38	23.71	91.91	มากที่สุด

จากตารางที่ 4 ก่อนการพัฒนาความรู้ความเข้าใจการพัฒนาวิถีชีวิตแบบพอเพียงของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ โดยรวมอยู่ในระดับน้อยที่สุด ($\bar{X}$ = 28.75) คิดเป็นร้อยละ 24.57 ส่วนหลังการพัฒนามีระดับความรู้มากที่สุด ($\bar{X}$ = 38.38) คิดเป็นร้อยละ 91.91 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ก่อนการพัฒนาอยู่ในระดับน้อยที่สุดทุกด้าน ด้านเศรษฐกิจ ($\bar{X}$ = 28.00) คิดเป็นร้อยละ 22.63 ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ($\bar{X}$ = 29.53) ด้านที่ 4 ด้านวัฒนธรรม ($\bar{X}$ = 29.25) คิดเป็นร้อยละ 25.63 และหลังการพัฒนามีระดับความรู้มากที่สุดทุกด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือด้านวัฒนธรรม ($\bar{X}$ = 38.80) คิดเป็นร้อยละ 94.00 ด้านสังคม ($\bar{X}$ = 38.55) คิดเป็นร้อยละ 92.75 ด้านเศรษฐกิจ ($\bar{X}$ = 38.20) คิดเป็นร้อยละ 91.00 ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ($\bar{X}$ = 37.98) คิดเป็นร้อยละ 89.88

ผลการประเมินความพึงพอใจต่อรูปแบบการพัฒนาวิถีชีวิตแบบพอเพียงของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์

ตารางที่ 5 แบบสอบถามความพึงพอใจต่อรูปแบบการพัฒนาวิถีชีวิตแบบพอเพียงของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์

รายการประเมิน	ผลการประเมิน		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1. หลักการ	4.90	0.30	มากที่สุด
2. วัตถุประสงค์	4.90	0.30	มากที่สุด
3. เนื้อหา	4.95	0.22	มากที่สุด
4. กระบวนการพัฒนา	4.95	0.22	มากที่สุด
5. การวัดและประเมินผล	4.95	0.22	มากที่สุด
โดยเฉลี่ย	4.93	0.25	มากที่สุด

จากตารางที่ 5 พบว่า ผลการประเมินความพึงพอใจต่อรูปแบบการพัฒนาวิถีชีวิตแบบพอเพียงของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ โดยรวม มีผลการประเมินความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการพัฒนาวิถีชีวิตแบบพอเพียงของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.93$, $SD. = 0.25$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่ามีความพึงพอใจมากที่สุดทุกด้าน

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของการพัฒนาวิถีชีวิตแบบพอเพียงของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ พบว่า จากการศึกษาเอกสารและการสัมภาษณ์ ได้องค์ประกอบการพัฒนาวิถีชีวิตแบบพอเพียงของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ หลักคิดเศรษฐกิจพอเพียง นำคุณสมบัติพื้นฐานคือ ความรู้และคุณธรรม มาใช้ในการตัดสินใจด้วยหลักความพอประมาณ มีเหตุผล และมีภูมิคุ้มกัน เพื่อความรอบคอบระมัดระวังถูกต้องและเหมาะสมกับสถานการณ์ชีวิต ซึ่งจะทำให้เกิดความสมดุลและมั่นคงใน 4 ด้านของชีวิต ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านวัฒนธรรม 1. ด้านเศรษฐกิจต้องคำนึงถึงความจำเป็นในการใช้จ่าย 2. ด้านสังคม การทำให้ตัวเองมีค่าต่อสังคม 3. ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เกิดจิตสำนึกมีความรู้ความเข้าใจและลงมือทำเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 4. ด้านวัฒนธรรม เห็นคุณค่าอนุรักษ์วัฒนธรรมที่ดีงาม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณรงค์ ภูเี่ยมจิตร (2560) ได้วิจัยเรื่อง รูปแบบพัฒนาคุณภาพชีวิตตามวิถีปรัชญาเศรษฐกิจ

พอเพียงของข้าราชการตำรวจชั้นประทวน สังกัดกองบัญชาการตำรวจภูธรภาค 3 ผลการวิจัยพบว่า ระดับคุณภาพชีวิตตามวิธีปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของข้าราชการตำรวจชั้นประทวน สังกัดกองบัญชาการตำรวจภูธร ภาค 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก

ผลจากการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การพัฒนาวิถีชีวิตแบบพอเพียงของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ พบว่าโดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านสังคม รองลงมาคือด้าน เศรษฐกิจ ด้านวัฒนธรรม และด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตามลำดับ สภาพที่พึงประสงค์การพัฒนาวิถีชีวิตแบบพอเพียงของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ โดยรวมมีสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือด้านสังคม รองลงมาคือ ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านเศรษฐกิจ และด้านวัฒนธรรมตามลำดับ สอดคล้องกับงานวิจัยของ นราทิพย์ ผินประดับ และกมลาศ ภูวนาธิพงศ์ (2563) ได้ศึกษาแนวคิดการพัฒนาคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการกรุงเทพมหานคร ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยสังเคราะห์เนื้อหาจากแหล่งต่าง ๆ ประกอบด้วย การศึกษาแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านความหมาย แนวคิดหลักและการนำไปใช้กับข้าราชการไทย แนวคิดคุณภาพชีวิตการทำงาน องค์ประกอบของคุณภาพชีวิตการทำงาน ซึ่งนักวิชาการหลายท่านได้นำเสนอไว้จากการศึกษาทั้งหมด พบว่า การมีคุณภาพชีวิตที่ดีของข้าราชการกรุงเทพมหานคร จะต้องรู้จักการดำเนินชีวิตที่ต้องมองดู สำนวญตัวเอง ในมิติต่าง ๆ เช่น สิ่งแวดล้อม รายได้ ความก้าวหน้าในหน้าที่ความพึงพอใจในสถานะความเป็นอยู่ สัมพันธภาพในงาน ระบบงานภายใน และสภาพที่ต้องเผชิญกับปัญหาอุปสรรคในปัจจุบัน ซึ่งสามารถนำแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่ประกอบด้วย พอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกัน มีความรู้คู่คุณธรรม ไปขยายความและประยุกต์เพื่อเป็นหลัก ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

ผลการประเมินความต้องการจำเป็นของการพัฒนาวิถีชีวิตแบบพอเพียงของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ โดยภาพรวมทุกด้านมีความต้องการจำเป็นทุกรายการ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุดคือ ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รองลงมาคือ ด้านเศรษฐกิจ ด้านวัฒนธรรม และด้านสังคม ตามลำดับ ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าสถานการณ์สิ่งแวดล้อมของโลกปัจจุบัน องค์การยูเนสโก (UNESCO) ได้กล่าวว่าโลกเรากำลังเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว ด้วยเหตุนี้หลายประเทศจึงมีความตื่นตัวต่อปัญหา สิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง จะเห็นได้จากการศึกษาค้นคว้าหาวิธีการ ป้องกันแก้ไขพัฒนา พื้นฟู และอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม อันจะเป็นแนวทางแก้ไขปัญหาสีงแวดล้อมที่ได้ผลดีและมีความยั่งยืนและการแก้ไขปัญหาสีงแวดล้อมอย่างหนึ่งที ถือว่าได้ผลที่สุดและนำไปสู่การแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน ได้แก่ การให้ การศึกษาทั้งการเรียนในระบบ การเรียนรู้นอกระบบเกี่ยวกับ

สิ่งแวดล้อมและ ปัญหาสิ่งแวดล้อม ที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมและต่อคุณภาพชีวิต (วินัย วีระวัฒนานนท์, 2555)

ผลจากการสร้างรูปแบบการพัฒนาวิถีสวัสดิภาพของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ พบว่ารูปแบบการพัฒนาวิถีสวัสดิภาพของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ประกอบด้วย 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหา 4) กระบวนการพัฒนา 5) การวัดและการประเมินผล

ความเหมาะสมของรูปแบบการพัฒนาวิถีสวัสดิภาพของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.83$) พิจารณาพบว่า ผลการประเมินรูปแบบการพัฒนาวิถีสวัสดิภาพของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.83$) พิจารณารายด้านเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยตามลำดับ

ความเป็นไปได้ของรูปแบบการพัฒนาวิถีสวัสดิภาพของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ มีความเป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.81$) พิจารณารายด้านเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยตามลำดับ

ความเป็นประโยชน์ ของรูปแบบการพัฒนาวิถีสวัสดิภาพของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ มีความเป็นประโยชน์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.81$) พิจารณารายด้านเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยตามลำดับ

ความเหมาะสมของคู่มือการพัฒนาวิถีสวัสดิภาพของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ที่จัดทำขึ้นโดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.77$)

ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะว่า ในกระบวนการพัฒนาวิถีสวัสดิภาพของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ได้มีการศึกษาองค์ประกอบและเนื้อหาสาระจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนการสัมภาษณ์ผู้ทรงวุฒิ ที่มีความรู้ ความเข้าใจและเกี่ยวข้องกับการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในวิถีชีวิตประจำวันให้ประสบความสำเร็จทั้ง ผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นนักวิชาการ นักบริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา และครู สอดคล้องกับงานวิจัยของ นริรัตน์ ทับทองกุล และคณะ (2560) ได้วิจัยเรื่องการพัฒนาแบบการจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณลักษณะตามแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับนักศึกษาในระดับปริญญาตรี พบว่า 1. รูปแบบการจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณลักษณะตามแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับนักศึกษาในระดับปริญญาตรี คือ KM-LED Model 5 ขั้นตอน คือ การให้ความรู้ (Knowledge : K) การเสริมสร้างสู่คุณธรรม (Moral: M) การฝึกทักษะดำเนินชีวิต (Living skill: L) การประเมินผลปฏิบัติงาน (Evaluation: E) การเผยแพร่และแบ่งปัน (Dissemination: D) โดยมีองค์ประกอบดังนี้ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) กระบวนการจัดกิจกรรม และ 4) เงื่อนไขการนำรูปแบบไปใช้

2. ผลการทดลองใช้รูปแบบการจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณลักษณะตามแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักศึกษาในระดับปริญญาตรี “KM-LED Model” หลังการทดลอง นักศึกษามีความรู้ ($\bar{x}$ =19.93, S.D.=4.12) มีคุณธรรม ($\bar{x}$ =3.50, S.D.=0.34) มีทักษะการดำเนินชีวิต ($\bar{x}$ =4.65, S.D.=0.29) และมีคุณลักษณะความพอเพียง ($\bar{x}$ =3.74, S.D.=0.42) สูงกว่าก่อนทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อติดตามผลหลังการทดลองเดือนที่ 6 พบว่า คุณลักษณะความพอเพียงของนักศึกษาอยู่ที่ระดับมากที่สุด ($\bar{x}$ =4.65, S.D.=0.14) และ 3. ความพึงพอใจต่อการใช้รูปแบบ พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}$ =4.67, S.D.=0.24)

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยเรื่องรูปแบบการพัฒนาวิถีชีวิตแบบพอเพียงของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยในครั้งนี้

1.1 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ควรกำหนดเป็นนโยบายเร่งด่วนน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อพัฒนา ผู้บริหาร ครูบุคลากรทางการศึกษา นักเรียน ให้มีวิถีชีวิตแบบพอเพียง ผู้บริหารพอเพียง ครูพอเพียง และนักเรียนพอเพียงสู่สถานศึกษาพอเพียงแบบอย่าง

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสนใจ ในเรื่องการบูรณาการการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาวิถีชีวิตแบบพอเพียงตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างเข้มแข็ง

1.3 ผู้บริหารสถานศึกษาควรเป็นแบบอย่างในการน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการบริหารงานและการปฏิบัติตนให้เป็นผู้บริหารแบบอย่างที่มีวิถีชีวิตแบบพอเพียง

1.4 ผู้บริหารสถานศึกษา ควรสนับสนุนให้ครูมีการพัฒนาวิถีชีวิตแบบพอเพียงโดยมีความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสอดคล้องกับบริบทของท้องถิ่น

1.5 ครูควรเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียนในการน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในวิถีประจำวัน

2. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ครั้งต่อไป

2.1 จากผลการวิจัยที่พบว่าการพัฒนาวิถีชีวิตแบบพอเพียงของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาบุรีรัมย์ เป็นแนวทางในการพัฒนาครูให้มีวิถีชีวิตแบบพอเพียง 1. ด้านเศรษฐกิจ 2. ด้านสังคม 3. ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 4. ด้านวัฒนธรรม ซึ่งผู้บริหารโรงเรียนสามารถนำข้อมูลที่ได้นี้ไปเป็นแนวทางได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

2.2 จากผลการวิจัยพบว่าครูกลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมการพัฒนาวิถีชีวิตแบบพอเพียงมีวิถีชีวิตแบบพอเพียงสูงขึ้น จึงควรนำรูปแบบการพัฒนาวิถีชีวิตแบบพอเพียงของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

มัธยมศึกษาบุรีรัมย์ นี้ไปใช้พัฒนาวิถีชีวิตแบบพอเพียงของครูเพื่อให้เกิดพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างแก่บุคคลทั่วไปและที่สำคัญที่สุดคือนักเรียน

เอกสารอ้างอิง

- ณรงค์ ภูเี่ยมจิตร. (2560). รูปแบบการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามวิถีปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของข้าราชการตำรวจชั้นประทวน สังกัดกองบัญชาการตำรวจภูธรภาค 3. วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ดาว ชุ่มตะขบ. (2563). เศรษฐกิจพอเพียง ทางเลือก ทางรอดฝ่าวิกฤตโควิด-19. วารสารสังคมวิจัยและพัฒนา. 2 (3).
- นราทิพย์ ผินประดับ และกมลลาศ ภูวนาธิพงศ์. (2563). แนวคิดการพัฒนาคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการกรุงเทพมหานคร ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง. วารสาร มจร. มนุษยศาสตร์ปริทรรศน์. 6 (1), 281-393.
- นริรัตน์ ทับทองกุล และคณะ. (2560). การพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณลักษณะตามแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับนักศึกษาในระดับปริญญาตรี. วารสารวิทยาลัยดุสิตธานี. 12 (2) , 335-353.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาสน.
- วินัย วีระพัฒนานนท์. (2555). สิ่งแวดล้อมศึกษาในยุคโลกร้อน=Environmental education for the age of global warming. พิษณุโลกดอทคอม. พิษณุโลก.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32. (2562). แผนปฏิบัติการประจำปี 2562. บุรีรัมย์: กลุ่มนโยบายและแผนฯ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์. (2564). แผนปฏิบัติการประจำปี 2564. บุรีรัมย์: กลุ่มนโยบายและแผนฯ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2562). การดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง. กรุงเทพฯ: กลุ่มคุ้มครองจริยธรรม สำนักงานสถิติแห่งชาติ.
- เสกสรรค์ เผ่าพันธุ์พิพัฒน์. (2560). การนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในสำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม. วิทยาลัยการทัพบก.

- จิรายุ อิศรางกูร ณ อยุธยา และ ปรียานุช ธรรมปิยา. (2562). ตามรอยพ่อ...ชีวิตที่พอเพียงสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน. กรุงเทพมหานคร ออล ปรีนเซนเตอร์ จำกัด. พิมพ์ครั้งที่ 16.
- อรรรรณ ป้อมดำ. (2561). การขับเคลื่อนศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2. ทูลสนับสนุนการวิจัยจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการในโครงการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมแลกเปลี่ยน สพฐ. ปีงบประมาณ 2561.